

Κύκλος Ποιότητας Ζωής

ΠΟΡΙΣΜΑ

(Ν. 3094/2003 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, Άρθρο 3 § 5)

Άρνηση χορήγησης στοιχείων σχετικών με την αποκατάσταση της βλάβης του οδοστρώματος κατόπιν θανατηφόρου τροχαίου ατυχήματος

Συνήγορος του Πολίτη: Καλλιόπη Σπανού

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Ιωάννης Σαγιάς

Ειδικοί Επιστήμονες: Βασιλική Μπίλη, Ελένη Σταμπουλή

Ιούνιος 2013

Αθήνα, 13 Ιουνίου 2013
Αριθμ. Πρωτ.: 147868/23698/2013

Προς τον Υπουργό Εσωτερικών
Κύριο Ευριπίδη Στυλιανίδη

ΠΟΡΙΣΜΑ

Θέμα : Άρνηση χορήγησης στοιχείων σχετικών με την αποκατάσταση της βλάβης του οδοστρώματος κατόπιν θανατηφόρου τροχαίου ατυχήματος

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξέτασε τις αναφορές του κυρίου**** (κωδικός υπόθεσης ***) και συντάσσει το παρόν πόρισμα το οποίο γνωστοποιείται, διαβιβάζεται και κοινοποιείται αρμοδίως.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο αναφερόμενος, κάτοικος περιοχής ΣΟΔΥ Προφ. Ηλία του Δήμου Χανίων ενημέρωσε σύμφωνα με τα στοιχεία της αναφοράς του, στις 15 Ιανουαρίου 2010 τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Χανίων, ότι στην οδό Μιχελογιάννη, στο ύψος του αριθμού 33, σε απόσταση 200 μέτρων από την κατοικία του, υπήρξε εκτεταμένο «κάθισμα» (λακκούβα) επί του οδοστρώματος, επικίνδυνο για την πρόκληση ατυχημάτων. Κατόπιν τούτου η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Χανίων απέστειλε την ίδια ημέρα (15.1.2010) υπηρεσιακό σημείωμα προς το Τμήμα Ασφαλικών, στο οποίο μεταξύ των άλλων γίνεται αναφορά στο εν λόγω σημείο της οδού Μιχελογιάννη, με την ένδειξη «κάθισμα SOS».

- Την 1^η Μαρτίου 2010, στο σημείο εκείνο συνέβη θανατηφόρο τροχαίο ατύχημα με τροχοφόρο, με θύμα τον οδηγό της μηχανής και υιό του αναφερόμενου, ***. Σύμφωνα με τον αναφερόμενο η αποκατάσταση της βλάβης του οδοστρώματος έγινε τελικώς στις 24 Απριλίου 2010.

- Με την από 16-11-10 αίτηση του, ο αναφερόμενος ζήτησε αντίγραφο του σχεδίου πόλεως της περιοχής του ατυχήματος καθώς και ενημέρωση για το «αν έχει εφαρμοσθεί το σχέδιο πόλης ως προς όλα τα γεωμετρικά του στοιχεία (οριζοντιογραφία και ερυθρά)». Η υπηρεσία απάντησε εν μέρει με το υπ' αρ. 56427/8-12-2010 έγγραφο της, χορηγώντας αντίγραφο του σχεδίου πόλης, για το δεύτερο σκέλος όμως ζήτησε να υποβληθεί «συγκεκριμένο ερώτημα» προκειμένου να απαντήσει σχετικά. Ο κύριος *** επισήμανε (αρ. πρωτ. αίτησης, 62033/21-12-2010) ότι το ερώτημα του ήταν τεχνικής φύσεως και ζήτησε την παρέμβαση του (τότε) αρμοδίου Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Κρήτης για την απάντηση

του. Πράγματι με το υπ' αριθμ. 12021/22.12.2010 έγγραφό της η (τέως) Τ.Υ.Δ.Κ Περιφέρειας Κρήτης ζήτησε ομοίως ενημέρωση από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου για το αν έχει υλοποιηθεί, υψομετρικά και οριζοντιογραφικά το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης στο σημείο του ατυχήματος. Μόνο σε συνέχεια της παρέμβασης αυτής έλαβε ο κ. *** την από 28.3.2011 (αρ. πρωτ. 62033/2010) απάντηση της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Χανίων, σύμφωνα με την οποία *«Η διάνοιξη – διαπλάτυνση της οδού Μιχελογιάννη, έγινε σε εφαρμογή του εγκεκριμένου σχεδίου της περιοχής όπου υπήρχε η σύμφωνη γνώμη των ιδιοκτητών, αφού δεν είχαν γίνει οι απαλλοτριώσεις κατά το χρόνο εκτέλεσης του έργου, ενώ υψομετρικά εφαρμόστηκε η μελέτη της πράξεως εφαρμογής.*

- Με νέα αίτηση του στις 7.4.2011, ο κ. *** ζήτησε από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου να του γνωρίσουν ονομαστικώς α) τον εργολάβο, ο οποίος αποκατέστησε τη διανοιχθείσα τομή επί του οδοστρώματος για τη σύνδεση της ιδιοκτησίας επί της οδού Μιχελογιάννη αρ. 33 με το δίκτυο ύδρευσης β) την επιτροπή που παρέλαβε το έργο μετά την αποκατάσταση της λακκούβας και παρέδωσε το έργο σε κυκλοφορία και γ) τον υπάλληλο που παρέλαβε το υπ' αρ. 10/15-1-2010 υπηρεσιακό σημείωμα της Τεχνικής Υπηρεσίας και ολοκλήρωσε την αποκατάσταση του οδοστρώματος *«με καθυστέρηση 3 ½ μηνών»*. Στην αίτηση του ανέφερε *«ότι τα παραπάνω στοιχεία μου είναι απαραίτητα για να προβώ σε όλες τις νόμιμες διαδικασίες που μου παρέχει η ισχύουσα νομοθεσία»*. Με το υπ' αρ. 21633/7-4-11/2-5-2011 έγγραφο τους η Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου απάντησε στον ενδιαφερόμενο ότι *«υπεύθυνη για την κατασκευή και συντήρηση των δικτύων υποδομών (ύδρευσης, ομβρίων και αποχέτευσης) είναι η Δ.Ε.Υ.Α.Χ και για την κατασκευή και συντήρηση του οδοστρώματος είναι η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών»*.

- Μετά την ενημέρωση του για τη διενέργεια Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης (Ε.Δ.Ε) για την υπόθεση και την έκδοση αρνητικού πορίσματος ως προς την απόδοση πειθαρχικών ευθυνών για το συμβάν, ο αναφερόμενος ζήτησε με νέα αίτηση του (αρ. πρωτ. 64135/27-7-2011), αντίγραφα των στοιχείων του φακέλου της Ε.Δ.Ε. Το αίτημα αυτό δεν απαντήθηκε εγγράφως. Σύμφωνα με την έγγραφη ενημέρωση της Αρχής, ο Δήμος αρνήθηκε κατόπιν γνωμοδότησης της νομικής του συμβούλου τη χορήγηση των εγγράφων. Ο σχετικός φάκελος της ΕΔΕ διαβιβάστηκε στο Πταισματοδικείο Χανίων, απ' όπου ο ενδιαφερόμενος έλαβε τελικώς αντίγραφα όλων των στοιχείων του φακέλου.

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Στο πλαίσιο εξέτασης της υπόθεσης η Αρχή είχε επανειλημμένη τηλεφωνική επικοινωνία και αλληλογραφία για την απάντηση των αιτήσεων του κυρίου ***. Ειδικότερα:

- Στις 11-7-2011, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε το υπ' αρ. 138962/18096/11-7-2011 έγγραφό του προς τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου Χανίων για την κοινοποίηση των στοιχείων σχετικά με τη διαχείριση της αποκατάστασης του οδοστρώματος. Στο ανωτέρω επεσήμαινε :α) τις διατάξεις που καθορίζουν τη διαδικασία εκτέλεσης των δημοσίων (και δημοτικών) έργων, με ανάθεση ή αυτεπιστασία β) τις διατάξεις για τη χορήγηση των δημοσίων εγγράφων και την προστασία των προσωπικών δεδομένων, επισημαίνοντας ότι η χορήγηση των αιτούμενων στοιχείων επιτρέπεται από τις σχετικές διατάξεις και επιβάλλεται από την αρχή της διαφάνειας της διοικητικής δράσης που αποτελεί επί μέρους παράμετρο της αρχής της χρηστής διοίκησης. Τόνιζε επίσης, ότι η απάντηση που δόθηκε στον κύριο *** αναφέρεται γενικά σε θέματα αρμοδιότητας των Υπηρεσιών χωρίς να απαντά σε κανένα από τα συγκεκριμένα αιτήματα που έθεσε ο αναφερόμενος. Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου Χανίων απάντησαν με το υπ' αρ. 62139/28-7-2011 έγγραφο τους, το οποίο δεν κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο ως εξής: «.....στις 8-6-2008 εγένετο τομή από την Δ.Ε.Υ.Α Χανίων για σύνδεση της ιδιοκτησίας επί της οδού Μιχελογιάννη αρ. 33 με το υφιστάμενο δίκτυο ύδρευσης. Ακολούθως μετά το πέρας των εργασιών έγινε αποκατάσταση από το συνεργείο του Δήμου Χανίων. Στις 22-4-2009 μόλις διεπιστώθη καθίζηση της εν λόγω τομής εγένετο αποκατάσταση από το συνεργείο του Δήμου Χανίων με ασφαλτικό. Έκτοτε το συνεργείο του Δήμου Χανίων μετέβαινε κατά τακτά διαστήματα και επιθεωρούσε το ως άνω σημείο για τυχόν μέλλουσα καθίζηση. Μετά το τροχαίο ατύχημα του κυρίου *** και το πέρας της διενέργειας πραγματογνωμοσύνης, διαπιστώσαμε ότι το σημείο δεν έχρηζε επιπλέον αποκαταστάσεως και ούτω προέβημεν σε απλή επάλειψη με πίσσα στις 23-4-2010.»

- Στις 14-12-2011 η Αρχή απέστειλε έγγραφο προς το Δήμαρχο Χανίων (138962/35464/14-12-2011) στο οποίο : α) τόνιζε ότι η απάντηση των Τεχνικών Υπηρεσιών ανέφερε το ιστορικό της υπόθεσης με την εκδοχή της Υπηρεσίας, χωρίς ωστόσο να γίνεται καμία αναφορά στο ζήτημα της πρόσβασης στα στοιχεία, το οποίο αποτελούσε το αντικείμενο της αναφοράς και της διερεύνησης από πλευράς της Αρχής β) διευκρίνιζε ότι το ζήτημα της χορήγησης συναφούς και αιτιολογημένης απάντησης στην αίτηση του αναφερόμενου πολίτη, είναι ζήτημα διακριτό από τη διερεύνηση των πραγματικών περιστατικών και την αναζήτηση ευθυνών των φυσικών προσώπων και της Υπηρεσίας, με την έννοια της αστικής ευθύνης του Δημοσίου¹, που εναπόκειται στα αρμόδια δικαστήρια και τέλος, γ) ζητούσε την παρέμβαση του κυρίου Δημάρχου για την απάντηση των αιτήσεων του κυρίου *** κατά τρόπο συναφή και συγκεκριμένο προς τα αιτήματα του, υπενθυμίζοντας ότι η αιτιολογημένη απάντηση αποτελεί στοιχείο της διοικητικής δράσης, καταδεικνύει σεβασμό

¹ Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει εξετάσει τα ειδικότερα ζητήματα της αρμοδιότητας των Δήμων για την ομαλή και ασφαλή κυκλοφορία πολιτών και οχημάτων επί του δημοτικού οδικού δικτύου, καθώς και την ανάληψη προληπτικής δράσης εκ μέρους των Ο.Τ.Α. για τις ασφαλείς συνθήκες κυκλοφορίας, σε Ειδική Έκθεση που συνέταξε τον Νοέμβριο του 2004 με τίτλο « ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Η περίπτωση υλικών ζημιών σε οχήματα από ανωμαλίες του οδοστρώματος ή άλλες παρεμφερείς αιτίες».

προς τον αναφερόμενο και χρηστή διοίκηση από πλευράς του Δήμου². Σε απάντηση της Αρχής, ο Δήμος απέστειλε το υπ' αρ. 107451/2011/9-1-2012 έγγραφο των Τεχνικών Υπηρεσιών, στο οποίο επαναλαμβάνονταν ότι «*«.....η αποκατάσταση της τομής έγινε από συνεργείο του Δήμου Χανίων, όπως και η αποκατάσταση στις 22-4-2009και η απλή επάλειψη με πίσσα στις 23-4-2010 Θεωρούμε κατά τα άνω ότι η αίτηση του κ. *** έχει απαντηθεί κατά τρόπο συναφή και συγκεκριμένο για τα στοιχεία που ζητά »*

- Στις 23-5-2012 ο Συνήγορος του Πολίτη απεύθυνε νέο έγγραφο προς το Δήμαρχο Χανίων (αρ. πρωτ. 147868/18214/23-5-2012), στο οποίο επισημαίνονταν ότι αν και η προηγούμενη επιστολή της Αρχής απευθύνονταν στον κύριο Δήμαρχο, ως ιεραρχικό προϊστάμενο των Τεχνικών Υπηρεσιών, η απάντηση προήλθε από Δ/ση των Τεχνικών Υπηρεσιών. Επιπλέον, στο ανωτέρω έγγραφο μνημονεύονταν το ζήτημα του αναπάντητου νέου αιτήματος του κυρίου *** (αρ. πρωτ. 64135/27-7-2011) προκειμένου να λάβει γνώση για τα στοιχεία της Ε.Δ.Ε. Στο έγγραφο αυτό η Αρχή επεσήμαινε εκ νέου τις διατάξεις των Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα, τις διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων καθώς και τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα σχετικά με την πειθαρχική διαδικασία, καταλήγοντας ότι η χορήγηση των στοιχείων που ζητά ο ενδιαφερόμενος επιτρέπεται από τη νομοθεσία, υπό προϋποθέσεις που στην προκειμένη περίπτωση συντρέχουν. Ως απάντηση του εγγράφου αυτού, διαβιβάσθηκε από το γραφείο Δημάρχου στις 14-6-2012, η υπ' αρ. 21345/19-3-2012 γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας για την απόρριψη του αιτήματος.

- 3. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A. Για την εκτέλεση Δημοσίων και Δημοτικών Έργων

1. α. άρθρο 75 παρ. Ι του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα «*Ι. Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, κυρίως, τους τομείς: α) Ανάπτυξης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως: (1. 2. 3..4.5..6...) 7. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση υποδομών για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, όπως έργων οδοποιίας, συστημάτων άρδευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων...*»

2. άρθρο 4 του ν. 1418/1984 περί δημοσίων έργων και συναφών θεμάτων, όπως ισχύει μετά την κωδικοποίησή του με το ν. 3669/2008, το οποίο εφαρμόζεται και επί δημοτικών και κοινοτικών έργων

«1. Τα δημόσια έργα κατασκευάζονται α) από ειδικευμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις, όπως ορίζεται στο νόμο αυτόν ή β) από τον φορέα κατασκευής του έργου με αυτεπιστασία μέσω κατάλληλης τεχνικής υπηρεσίας και προσωπικού που είτε υπάρχει είτε κατά περίπτωση προσλαμβάνεται και αμείβεται από τις πιστώσεις του έργου.»

² Σύμφωνα με την ειδική έκθεση του ΣτΠ, ακόμη και σε περίπτωση ανάθεσης του έργου συντρέχει υποχρέωση του φορέα του έργου να γνωστοποιεί με ακρίβεια και σαφήνεια στον πολίτη τα στοιχεία του αναδόχου. (ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Η περίπτωση υλικών ζημιών σε οχήματα από ανωμαλίες του οδοστρώματος ή άλλες παρεμφερείς αιτίες».σελ. 15).

3. άρθρο 11 του ΠΔ 171/1987 που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 4 παρ. 2 του ν. 1418/1984, « 1. Η εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία γίνεται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της κοινότητας μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου...Η αυτεπιστασία επιτρέπεται σε όλες τις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του παρόντος πλην...καθώς και στις ακόλουθες α)...β)...γ)... ο Δήμος ή η Κοινότητα διαθέτει δική του επαρκή Τεχνική Υπηρεσία.

4. άρθρο 15 του ΠΔ 171/1987 με τίτλο «Μικρά έργα. Εργασίες συντήρησης», όπου ορίζεται ότι «Για μικρά έργα ή εργασίες συντήρησης, ..., η με αυτεπιστασία εκτέλεση ...γίνεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη, την περιγραφή του έργου και τα τυχόν λοιπά στοιχεία που περιέχονται στην απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου ή της δημορχιακής επιτροπής.2. Η παρακολούθηση, η διοίκηση και ο έλεγχος των έργων της προηγούμενης παραγράφου γίνεται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας...3. **στους δήμους και τις κοινότητες που έχουν δική τους τεχνική υπηρεσία στα έργα της παρ. 1 του παρόντος ορίζονται επιβλέποντες τεχνικοί υπάλληλοι οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού.**4. Η πληρωμή μετά την περαίωση των έργων της παρ. 2 και με την επιφύλαξη της παρ. 3 γίνεται α) με βεβαίωση του παρακολουθούντος ότι ο ανάδοχος ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του β) με την κατά την παρ. 2 του παρόντος άρθρου βεβαίωση για την καλή εκτέλεση του έργου.»

B. Για την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα και τη χορήγηση στοιχείων που ενδέχεται να περιλαμβάνουν προσωπικά δεδομένα

1. άρθρο 5 του ν. 2690/1999 « 1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. 2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές....»

2. άρθρο 2 του ν. 2472/1997 « Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:
α)"Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα" κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. β) «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων...γ)"Υποκείμενο των δεδομένων" το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, δ)"Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("επεξεργασία") κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο, ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η **διαβίβαση**, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η

συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλειδωμά), η διαγραφή, η καταστροφή...»

3. άρθρο 5 του ν. 2472/1997 «5: 1 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεση του. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση όταν: α...β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρεώσεως του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο γ)..... δ) ε) **Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών».**

4. άρθρο 7 του ν. 2472/1997 «Απαγορεύεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου, ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες Προϋποθέσεις: α) Το υποκείμενο έδωσε τη γραπτή συγκατάθεση του εκτός εάν η συγκατάθεση έχει αποσπασθεί με τρόπο που αντίκειται στο νόμο ή τα χρηστά ήθη ή νόμος ορίζει ότι η συγκατάθεση δεν αίρει την απαγόρευση. β.... γ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου δ) ε) στ) ζ)»

5. Άρθρο 126 του ν. 3856/2007 (Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων για την ένορκη διοικητική εξέταση (ΕΔΕ) «1. Ένορκη διοικητική εξέταση (Ε.Δ.Ε.) ενεργείται κάθε φορά που η υπηρεσία έχει σοβαρές υπόνοιες ή σαφείς ενδείξεις για τη διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος. Η εξέταση αυτή αποσκοπεί στη συλλογή στοιχείων για τη διαπίστωση της τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος και τον προσδιορισμό των προσώπων που τυχόν ευθύνονται, καθώς και στη διερεύνηση των συνθηκών κάτω από τις οποίες αυτό έχει τελεστεί. Η ένορκη διοικητική εξέταση δεν συνιστά έναρξη πειθαρχικής δίωξης 2..3..4..5.. **6. Οι διατάξεις των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 127, καθώς και οι διατάξεις των άρθρων 129 και 131 του παρόντος, εφαρμόζονται αναλόγως».**

6. άρθρο 127 του ν. 3856/2007, στο οποίο παραπέμπει η ως άνω διάταξη «1..2..3..4..5 Η πειθαρχική ανάκριση είναι μυστική.6..».

4. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Α) Αναφορικά με το αίτημα του κυρίου *** για κοινοποίηση των ονομάτων του εργολάβου και της επιτροπής παραλαβής του έργου αποκατάστασης της τομής του οδοστρώματος καθώς και του υπαλλήλου που παρέλαβε το υπηρεσιακό σημείωμα με την ένδειξη «SOS» για βλάβη επί του οδοστρώματος (υπ' αρ. 21633/7-4-2011 αίτηση), ο Δήμος Χανίων δεν απάντησε. Ειδικότερα, η απάντηση της Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών (το υπ' αρ. 62139/28-7-2011 έγγραφο) κάνει μνεία του ιστορικού της καθίζησης της τομής και της αποκατάστασης της από

το συνεργείο του Δήμου Χανίων και μάλιστα η απάντηση αυτή κρίθηκε από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου «...ότι απαντά κατά τρόπο συναφή και συγκεκριμένο για τα στοιχεία που ζητά» (το υπ' αρ. 107451/2011/9-1-2012)

Β) Για το αίτημα γνωστοποίησης των στοιχείων του φακέλου της Ε.Δ.Ε (υπ' αρ. 64135/27-7-2011 αίτηση), ο Δήμος αποφάσισε τη μη χορήγηση των αιτούμενων στοιχείων. Σύμφωνα με την υπ' αρ. 21345/19-3-2012 γνωμοδότηση την οποία επικαλέσθηκε «η ...αίτηση του πατρός του αποβιώσαντος Νικήτα ***, θα πρέπει να απαντηθεί αρνητικά, καθόσον στη συγκεκριμένη αίτηση δεν προσδιορίζεται το ειδικό έννομο συμφέρον του, θα πρέπει να μνημονεύονται στη συγκεκριμένη αίτηση συγκεκριμένα δικαιώματα για τη δικαστική προστασία των οποίων είναι απαραίτητη η προσκόμιση και επίκληση των εγγράφων με ισχυρισμούς οι οποίοι να είναι σαφείς, ορισμένοι και ειδικοί...». Αντίστοιχη υπήρξε και η απάντηση του Δήμου Χανίων στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση για το θέμα (αρ. πρωτ. 44037/5-6-2012) σύμφωνα με την οποία «Δεν μπορούμε να χορηγήσουμε αντίγραφα από το φάκελο της Ε.Δ.Ε. που ζητά από εμάς...(της οποίας το πόρισμα ήδη γνωρίζει), καθόσον στην αίτηση του δεν αναφέρει ρητά την ύπαρξη ειδικού, συγκεκριμένου και υπέρτερου συμφέροντος του για τη λήψη τους με ισχυρισμούς ειδικούς, σαφείς και ορισμένους

5. ΚΡΙΣΙΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

5.1 Χορήγηση δημοσίων εγγράφων στοιχείων φακέλου ΕΔΕ

Η διάταξη του άρθρου 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας καθιερώνει το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα, το οποίο συνιστά ειδικότερη έκφανση της αρχής της Χρηστής Διοίκησης και συνδέεται άμεσα με την αποτελεσματική άσκηση τόσο του δικαιώματος αναφοράς προς τις Αρχές (αρ. 10 του Συντάγματος) όσο και της παροχής δικαστικής προστασίας (αρ. 8 του Συντάγματος). Στις επί μέρους παραγράφους της διάταξης ρυθμίζονται το πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος, οι όροι και οι προϋποθέσεις άσκησης του. Η παράγραφος 1 αναφέρεται στα διοικητικά έγγραφα, δηλαδή σε εκείνα που έχουν συνταχθεί από διοικητικά όργανα και τα οποία διαφοροποιούνται λόγω της πηγής τους, από τα ιδιωτικά έγγραφα. Επιπλέον, η αναφορά σε ορισμένες κατηγορίες εγγράφων, όπως διατυπώνεται στη διάταξη είναι «προφανώς ενδεικτική» (Γνωμδ ΕισΑΠ 17/1997)) ενώ όπως αναφέρεται και στη σχετική Εισηγητική έκθεση (§ 13) «με τον όρο διοικητικό έγγραφο εννοείται όχι μόνο το έγγραφο με τη στενή έννοια του όρου, αλλά ό,τι υπάρχει μέσα στα αρχεία της διοίκησης». Όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής τρίτου ως λόγο αποκλεισμού της χορήγησης των εγγράφων, η έννοια της «ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής» της παρ. 3 του άρθρ. 5 Κ.Δ.Διαδ., όπως δέχθηκε και η υπ' αρ. 53/17.1.2000 απόφαση της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, είναι στενότερη της έννοιας των προσωπικών δεδομένων και **τα δεδομένα που άπτονται της δημόσιας παρουσίας του υποκειμένου δεν αφορούν την ιδιωτική ή οικογενειακή του ζωή**. Κατά συνέπεια δεδομένα που συνδέονται με δραστηριότητες σχετικές με την επαγγελματική δράση δεν σχετίζονται με την

ιδιωτική ζωή και ο υπεύθυνος επεξεργασίας – που είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση οι Δημόσιες Υπηρεσίες και Υπηρεσίες του Δημοσίου Τομέα – υποχρεούνται από το νόμο να ανακοινώσουν στους αιτούντες τις σχετικές πληροφορίες που περιέχονται σε δημόσια έγγραφα. Όσον αφορά την τυχόν πρόβλεψη του απορρήτου, ο Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας (ν. 3528/2007) στις διατάξεις για την Ε.Δ.Ε. δεν περιλαμβάνει ειδική πρόβλεψη περί απορρήτου, πέραν της μυστικότητας της διαδικασίας, η οποία αίρεται με την ολοκλήρωσή της (ΓνμΝΣΚ 178/2000) .

5.2. Απάντηση των αιτημάτων που αφορούν ή περιλαμβάνουν προσωπικά δεδομένα

Τα στοιχεία τα οποία ζητά ο κύριος ^{***}, προφανώς αναφέρονται σε προσωπικά δεδομένα, συνεπώς, τα αιτήματά του εμπίπτουν και στο ρυθμιστικό πεδίο του ν. 2472/1997 για τα προσωπικά δεδομένα. Σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. α του νόμου 2472/1997 « (ως) *Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα*" (νοείται) κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων.....» Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει καταρχήν δικαίωμα πρόσβασης στα «απλά» δεδομένα³ άλλου προσώπου, με την προϋπόθεση ότι το πρόσωπο αυτό θα δώσει τη συγκατάθεση του. Κατ' εξαίρεση, η χορήγηση αυτή είναι δυνατή και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων για μια σειρά από λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 5 παρ.1 του ν. 2472/1997. Ένας από τους λόγους αυτούς προβλέπεται στην περίπτωση ε' του άρθρου 5 και είναι «η ικανοποίηση έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών». Η αναζήτηση στοιχείων στο πλαίσιο επιδίωξης δικαστικής προστασίας αποτελεί έννομο συμφέρον που εμπίπτει στην παραπάνω ρύθμιση και σε καμία περίπτωση, ενόψει του συνταγματικού χαρακτήρα του δικαιώματος δικαστικής προστασίας⁴ και της αρχής του κράτους δικαίου, δεν προσκρούει στα δικαιώματα ή τις θεμελιώδεις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων. Σύμφωνα άλλωστε και με το άρθρο 7 του ν. 2472/1997 επιτρέπεται η επεξεργασία και ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, όταν **είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου**. Όπως παγίως κρίνει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, οι όροι και οι προϋποθέσεις της νομιμότητας επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφαρμόζονται κατά μείζονα λόγο και στην επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων⁵.

Η επίκληση του Δήμου, ότι στην αίτηση του κυρίου ^{***} για τη χορήγηση των στοιχείων του φακέλου της Ε.Δ.Ε., «δεν μνημονεύονται συγκεκριμένα δικαιώματα για τη δικαστική προστασία των οποίων, ... είναι απαραίτητη η προσκόμιση και επίκληση (..) των αιτούμενων

³ Σε αντιδιαστολή με τα «ευαίσθητα» δεδομένα για τα οποία απαγορεύεται καταρχήν η πρόσβαση.

⁴ Άρθρο 20 του Συντάγματος.

⁵ Βλ. Αποφάσεις Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων 13/2009, 10/2009, 1/2009, 25/2006, 75/005, 61/2003, 75/2001 κ.α).

εγγράφων» προβάλλεται καταχρηστικά, καθώς ήδη από τις 19-1-2011 ο κύριος *** έχει καταθέσει αγωγή κατά του Δήμου Χανίων για αστική ευθύνη από πράξεις και παραλείψεις των οργάνων του, για το θανατηφόρο ατύχημα του υιού του, ενώ ακολούθησαν και μηνυτήριες αναφορές του, ενώπιον του αρμόδιου εισαγγελέα Χανίων, για τον εντοπισμό ποινικών ευθυνών των οργάνων του Δήμου, σε συνέχεια των οποίων έχει ασκηθεί ποινική δίωξη κατά του Δ/ντη των Τεχνικών υπηρεσιών του Δήμου. Η προσφυγή του αναφερόμενου στα αρμόδια διοικητικά και ποινικά δικαστήρια, μνημονεύεται ρητά - επομένως ήταν σε γνώση του Δήμου- τόσο στα έγγραφα της Αρχής (υπ' αρ. 138962/18096/2011/11-7-2011), όσο και στην απάντηση των Τεχνικών Υπηρεσιών (αρ. πρωτ. 62139/28-7-2011) σύμφωνα με την οποία «Θα πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι ο κ. *** έχει προσφύγει και στα ποινικά και στα αστικά δικαστήρια προς επίλυση της υποθέσεως του, τις αποφάσεις των οποίων αναμένουμε». Η συνάφεια δε των αιτούμενων στοιχείων, με την άσκηση του δικαιώματός του για δικαστική προστασία, προκύπτει καταφανώς εκ του αποτελέσματος, καθώς έχει λάβει πλέον πλήρη γνώση όλων των στοιχείων της πειθαρχικής έρευνας με εντολή της Εισαγγελέως Πρωτοδικών Χανίων.

6. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ.

Οι ως άνω επισημάνσεις σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή της νομοθεσίας, έχουν τεθεί υπόψη των αρμοδίων Τεχνικών Υπηρεσιών και του Δημάρχου Χανίων. Καμία ωστόσο από τις αιτήσεις του κύριου *** δεν απαντήθηκε κατά τρόπο συναφή, πλήρη και σύμφωνο με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερα

- Δεν δόθηκαν στον ενδιαφερόμενο τα ονόματα των υπαλλήλων που ενεπλάκησαν στο ζήτημα της αποκατάστασης της καθίζησης του οδοστρώματος. Όπως είχε επισημάνει η Αρχή και στο πρώτο έγγραφο της προς το Δήμο Χανίων, ο Δήμος όφειλε να ενημερώσει καταρχήν τον αναφερόμενο, αν το έργο έγινε με αυτεπιστασία ή με ανάθεση και σε περίπτωση εκτέλεσης του έργου από τις ίδιες τις Τεχνικές Υπηρεσίες κατ' αναλογία του αιτήματός του, να του γνωρίσει τα ονόματα του επιβλέποντος μηχανικού και του βεβαιώσαντα την καλή εκτέλεση του έργου, καθώς και του υπαλλήλου στον οποίο χρεώθηκε η υπόθεση, γεγονός, το οποίο δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την ανάληψη της ευθύνης στην καθυστέρηση της αποκατάστασης της βλάβης.
- Δεν δόθηκαν στον κύριο *** τα στοιχεία του φακέλου της Ε.Δ.Ε, το πόρισμα της οποίας ήταν αρνητικό για τη συνδρομή πειθαρχικής ευθύνης οργάνων του Δήμου.

Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, η οποία έλαβε γνώση της προηγηθείσας αλληλογραφίας σχετικά με το θέμα κατόπιν αιτήσεως του αναφερόμενου, ζήτησε, λαμβάνοντας υπόψη τη θέση της Αρχής, από το Δήμο Χανίων να χορηγήσει τα αιτούμενα στοιχεία του φακέλου της Ε.Δ.Ε. (αρ. πρωτ. 7985/12-7-2012). Σύμφωνα δε με νεότερο

έγγραφο της (αρ. πρωτ. 694/23-1-2013) ζήτησε από το Δήμαρχο να δώσει εντολή στις υπηρεσίες του Δήμου ώστε να χορηγήσουν στον ενδιαφερόμενο σαφείς και αιτιολογημένες απαντήσεις στις αιτήσεις του, καθώς «..όπως προκύπτει από τις αναφορές του κυρίου *** Δημητρίου, όσο και από τα αντίγραφα των απαντήσεων που μας έχετε προσκομίσει, είτε δεν του δόθηκαν έγκαιρα απαντήσεις είτε αυτές που του δόθηκαν δεν απαντούσαν σε κανένα από τα συγκεκριμένα αιτήματα που έθετε...».

Σύμφωνα με την ενημέρωση που έχει η Αρχή, για τη μη χορήγηση των αιτούμενων στοιχείων διενεργείται προκαταρκτική εξέταση από την Εισαγγελία Πρωτοδικών Χανίων.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κατόπιν των παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις:

- Των άρθρων 214, 215 και 238 του ν. 3852/2010 για την αρμοδιότητα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την άσκηση εποπτείας και τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών,
- Του άρθρου 233 του ν. 3852/2010 για την πειθαρχική ευθύνη των αιρετών,
- Του άρθρου 107 περ. ια και ιβ του ν. 3584/2007, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 2 του ν. 4057/2012 για τα πειθαρχικά παραπτώματα των δημοσίων υπαλλήλων, στα οποία συγκαταλέγεται και η άρνηση παροχής πληροφόρησης στους πολίτες και τις αρχές, καθώς και η μη έγκαιρη απάντηση σε αναφορές πολιτών,

διαβιβάζουμε το παρόν πόρισμα στον αρμόδιο Υπουργό Εσωτερικών και το γνωστοποιούμε στο Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, στο πλαίσιο διερεύνησης πειθαρχικής ευθύνης του Δημάρχου Χανίων για τη μη απάντηση των αιτήσεων του κυρίου ***.

Το παρόν πόρισμα κοινοποιείται στην αρμόδια Εισαγγελία Πρωτοδικών, προκειμένου να συμπεριληφθεί στα στοιχεία του υπ' αρ. 212/4 φακέλου δικογραφίας για την υπόθεση.

Καλλιόπη Σπανού
Συνήγορος του Πολίτη

Γνωστοποίηση

Κύριο Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

Κοινοποίηση

Κύριο Δήμαρχο Χανίων

Κύριο Εισαγγελέα Πρωτοδικών Χανίων

Κύριο ***